

ПРИМЕРАК ЗА УЧЕНИКА

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ
И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ЗАВРШНИ ИСПИТ НА КРАЈУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ТЕСТ
СРПСКИ ЈЕЗИК

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ОБРАЗАЦ

ИМЕ, ИМЕ ЈЕДНОГ РОДИТЕЉА/ДРУГОГ ЗАКОНСКОГ ЗАСТУПНИКА, ПРЕЗИМЕ УЧЕНИКА

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ БРОЈ УЧЕНИКА

--	--	--	--	--	--	--	--

ОСНОВНА ШКОЛА _____
МЕСТО _____
ОПШТИНА _____

ПОТПИС ДЕЖУРНОГ НАСТАВНИКА

Резултати се могу погледати на порталу **Моја средња школа**: <https://mojasrednjaskola.gov.rs> уносом јединственог идентификационог броја ученика (осмоцифрена шифра ученика). Ради преузимања скенираног теста у пдф формату, у делу где су доступни резултати завршног испита, неопходно је унети јединствену шифру теста.

Јединствена шифра теста:

Уколико родитељ / други законски заступник има налог на порталу **Мој есДневник** или има налог на **Порталу за електронску идентификацију eID.gov.rs**, којим приступа порталу **Мој есДневник**, тада, осим увида у резултате завршног испита, на порталу **Моја средња школа** може искористити и неку од следећих електронских услуга: подношење приговора на резултате завршног испита, подношење електронске листе жеља и подношење електронске пријаве за упис у средњу школу.

УПУТСТВО ЗА РАД

- Тест садржи **20** задатака, које треба решити за **120** минута.
- Пиши читко, ћириличким словима, водећи рачуна да твоји одговори буду разумљиви, али и граматички и правописно исправни.
- Када решаваш задатке у којима се од тебе очекује да нешто допишеш, увек користи пуне називе; скраћенице нису дозвољене (нпр. треба писати *именица*, а не *им.*, или *локаџив*, а не *лок.* и слично).
- Попуни тест **плавом хемијском оловком** (током рада можеш да користиш графитну оловку и гумицу).
- Одговор који је написан само графитном, црном хемијском или „пиши-бриши“ оловком неће бити признат.
- У задацима са понуђеним одговорима неће бити признати преправљани одговори.
- У задацима са понуђеним одговорима у којима је само један одговор тачан, добијаш 0 бодова ако поред тачног одговора означиш и неки нетачан.
- Немој ништа уписивати на QR кодове ( ) који се налазе на свакој страни теста.
- Обрати пажњу на то да се задаци разликују по начину на који треба да даш одговор.

У неким задацима изабраћеш тачан одговор тако што ћеш обојити одговарајући кружић. У задацима у којима постоји више тачних одговора потребно је обојити више кружића. Води рачуна о томе да кружић мора бити обојен, јер ће само тако одговор бити признат.

ПРИМЕР ОБОЈЕНИХ КРУЖИЋА
У задатку са једним тачним одговором
Који је главни град Републике Србије? Обој кружић испред тачног одговора.
☐ Нови Сад
☒ Београд
☐ Ниш
☐ Крушевац
У задатку са више тачних одговора
Обој кружиће испред израза чији је збир 5.
☒ 2 + 3
☐ 1 + 2
☒ 4 + 1
☐ 2 + 4
☐ 3 + 5

- Ако завршиш раније, предај тест и тихо изађи.

Желимо ти много успеха на испиту!

ТЕСТ СРПСКИ ЈЕЗИК

Прочитај причу *Ливага* Данила Киша, а затим одговори на захтеве.

Ишао је обалом реке, ка Бакши. У ваздуху се осећао мирис озона помешан с мирисом већ презреле зове. Свежи су се кртичњаци црвенели као красте. Онда одједном грану сунце. У трави плануше љутићи. Замириса камилица, поље постаде тешко од обиља мириса. Гледао је како његов пас гризе јагорчевину, док му се низ њушку цеде зелене бале. Онда и он леже у траву потрбушке, крај кртичњака који се испаравао као погача. Гризао је зубима стручак још влажне киселице.

Био је босоног, у кратким панталонама од тамноплавог лана. Између прстију на рукама кориле су му се ранице од шуге.

(У то време још нисам ни помишљао да ћу икада писати приче, али сам помислио: „Господе, како сам немоћан пред овим цвећем!”)

А у цепу је стискао два милиона плавих ратних новчаница, којима је требало да плати сумпор у шипкама. Пред лекаревом кућом трзао се на ланцу велики бернардинац. Био је бесан од преситости.

(Знао сам да ћу морати да лажем: два милиона, заправо, не вреде ништа.) „Шта је, момче?”, упита лекар. Био је у белом мантилу који је мирисао на ментол бомбоне.

Он пружи руку и рашири прсте: „Шуга”, рече дечак. (Све то не може трајати вечно, мислио сам у себи. Нека се лекар позабави мноме пола сата, плус пут натраг, цела ова непријатност завршиће се најдаље за један сат. Кроз један сат, кроз пола сата чак, враћаћу се обалом Керке, а доктор, претварање, лаж и стид – све ће то бити прошлост. Све ће ми то бити иза леђа, као реп у бернардинца. Све ће то бити прошлост. А никад дотле нисам правио разлику између та два времена. Тада сам, тог дана код лекара, научио: када ти је мучно, треба да мислиш о ономе што долази после. То је као ливада у повратку.)

Лекар му написа рецепт, по навици, онда се предомисли и поцепа га и даде му две шипке сумпора умотане у целофан. Дечак онда покваси грло и врати се са ливаде којом је већ корачао у мислима:

„Колико вам дугујем, господине?”

„Колико имаш новаца?”, упита лекар.

„Два милиона, господине”, рече дечак.

(А већ је ишао ливадом и одсецао штапом главе звончића. Лекарева се вила и пас, и све то већ налазило иза њега. И да је хтео, није могао да то време поново дохвати – могао би се само вртети укруг као пас који хоће да дохвати свој реп зубима.)

„А шта се може купити за два милиона, младићу?”

„Не знам, господине.”

(А знао је. Једно јаје. Највише толико.)

„Ништа”, рече лекар.

(А он је већ био сасвим близу своје куће. Био је заправо већ на брвну и у тренуцима је видео како вода отиче, као време.)

Ишао је, дакле, обалом реке ка селу. Ишао је као победник. У једном је цепу стискао два милиона плавих ратних новчаница, а у другом две шипке сумпора завијене у целофан.

И већ је видео: Ана, његова сестра, и његова мајка пред вратима. Ана крвари између прстију.

Баћиће шипке на сто и рећи ће:

„Размутити у масти. Мазати увече, пред спавање.”

Онда ће за тренутак заборавити (намерно), па ће се присетити. Баћиће новчанице на сто:

„Ово није хтео да узме”, рећи ће. „То ништа не вреди. И он зна да то ништа не вреди.”

Али пре тога: стајаће на брвну и гледаће како вода отиче.

Замишљао је своју мајку како мути сумпор у лименој зделици. Као жуманце. Дође ти да га поједеш.

Враћао се обалом реке ка селу. Победник над временом, још увек немоћан пред цвећем и ливадом.

1. Шта је дечак добио од лекара?

Обој кружић испред тачног одговора.

- једно јаје   ментол бомбоне   две новчанице   шипке сумпора   рецепт за лек

2. Обој **кружиће** испред одговарајућих тумачења приче *Ливада* Данила Киша.

- Прича је дата из угла и сиромашног дечака и лекара, да би се што верније дочарале недаће у ратним временима.
- Изглед дечакових оболелих руку наговештен је једном сликом из природе у уводном пасусу приче.
- Лекар је наслутио да дечак неће моћи да плати лек у апотеци и зато му није дао рецепт, већ средство против шуге.
- Дечак је сигуран да му је доктор поверовао како не зна шта се све може купити за два милиона.
- Дечак покушава да умири савест и ублажи своју непријатност и стид размишљањем о циљу који жели да оствари.
- Дечак је задовољан тиме како је протекао сусрет с доктором и уверен је да се понео достојанствено.

3. Прочитај реченицу и одреди **врсту** подвучене речи.

Гледао је на тренутак како вода отиче, као време.

Обој кружић испред тачног одговора.

- именица   придев   прилог   глагол

4. Обој кружић испред примера у којем запажаш **две предикатске реченице**.

- У ваздуху се осећао мирис озона помешан с мирисом зове.
- Ходао је босоног, у кратким панталонама од тамноплавог лана.
- А већ је ишао ливадом и одсецао штапом главе звончића.
- Лекарева се вила и пас, и све то већ налазило иза њега.

5. Одреди **облик** (падеж, род, број) подвучене **именице**.

Гризао је зубима стручак још влажне киселице.

Падеж: _____

Род: _____

Број: _____

6. Одреди **врсту** подвучене **зависне реченице**.

Дечак онда покваси грло и врати се са ливаде којом је већ корачао у мислима.

Обој кружић испред тачног одговора.

- допусна   односна   месна   поредбена

7. У следећој реченици одреди **службу** подвученог **реченичног члана**.

Лекар се позабавио дечаковим проблемом.

Обој кружић испред тачног одговора.

Подвучени реченични члан је:

- граматички субјекат   логички субјекат   прави објекат   неправи објекат

8. У наведеној реченици употребљена је именица која у свом основном облику гласи *џренуџак*, а у реченици се јавља у облику *џренуџима*. Упореди та два облика и напиши које су **гласовне промене** извршене у подвученој речи.

Био је заправо већ на брвну и у џренуџима је видео како вода отиче, као време.

---

9. Одреди **врсту** подвучене **синтагме** у следећој реченици.

У цепу је стискао сасвим безвредан новац.

Врста синтагме: _____

10. Одреди **значење** подвучене **речи** у реченици из приповетке *Све ће њо народ њозлаџиџи* Лазе Лазаревића.

Благоје казанџија цео дан нестрпљиво ходаше, обрџаше се непрестано, улаџаше у станичну гостионицу, и чисто као да ће одоцнити, усплахилено истрџаваше поново напоље упируџи поглед далеко преко мирне Саве.

Обој кружић испред тачног одговора.

Реч **усплахилено** значи:

- често, сваког часа;   упорно, истрајно;   узнемилено, уплашено;   жустро, енерџично.

11. Обој кружић испред назива **књижевног језика** који су Срби користили од XII до прве половине XVIII века.

- старословенски језик   српскословенски језик
 рускословенски језик   славеносрпски језик

12. Обој **кружиће** испод речи у наведеној реченици које треба писати **великим почетним словом**.

Град сремска митровица налази се у војводини, на северној обали реке саве.

-

13. Обој кружић испред реченице у којој су примењена правописна правила о **спојеном и одвојеном писању речце не**.

- Не знање је човекова највећа немоћ.
 Ни о коме ништа лоше не говоримо.
 Необраћај се непознатим људима за помоћ.
 Од не човека не треба очекивати најбоље.

14. Обој **кружиће** испред реченица у којима је **запета** употребљена у складу с правописним правилима.

- Чим дођете у школу јавите се одељењском старешини, да оправдате изостанак.
 Највише волим када ме на капији дочека мој пас, велики гласни вучјак.
 Сигурно си се и ти Марко, дивео лепоти овог необичног планинског пејзажа.
 И ви ћете, ако будете тренирали редовно, постизати одличне резултате.
 Цело одељење је отишло у парк једино је, Лука, остао у школском дворишту.

15. Обој кружић испред имена књижевника на кога се односе наведени биографски подаци.

Један је од најпознатијих српских драмских писаца. Био је комедиограф и приповедач, а његова најпознатија дела су *Сумњиво лице*, *Госпођа минисџарка*, *Народни посланик* и *Хајдуци*.

- Јован Стерија Поповић   Коста Трифковић
 Бранислав Нушић   Петар Кочић

16. Прочитај одломак из Молијерове драме *Грађанин ѿлемић*. Који **облик казивања** уочаваш у тексту?

ЖУРДЕН: А сада хоћу да Вам поверим једну своју тајну. Ја сам заљубљен у једну госпођу висока рода, па бих био рад да јој накитимо љубавно писамце.

УЧИТЕЉ ФИЛОЗОФИЈЕ: Драге воље, помоћи ћу Вам.

ЖУРДЕН: Јелте да ће то бити галантно?

УЧИТЕЉ ФИЛОЗОФИЈЕ: Дабогме! Хоћете ли да јој пишете у стиховима?

ЖУРДЕН: Не, не, не у стиховима.

УЧИТЕЉ ФИЛОЗОФИЈЕ: Добро, онда у прози.

ЖУРДЕН: Немојте, нећу ни у стиховима ни у прози.

Обој кружић испред тачног одговора.

- приповедање   описивање   монолог   дијалог

17. У песми *Стари Вујадин* Турци су заробили хајдука Вујадина и његова два сина. Док су их водили у Ливно у тамницу, отац упућује синовима речи упозорења. Прочитај одломак из песме, па одговори на захтев.

Кад су били бијелу Лијевну,
Угледаше проклето Лијевно,
Ђе у њему бијели се кула
Тад говори Стари Вујадине:
„О синови, моји соколови,
Видите ли проклијето Лијевно,
Ђе у њему бијели се кула?
Онђе ће нас бити и мучити:
Пребијати и ноге и руке,
И вадити наше очи чарне.
О синови, моји соколови,
Не будите срца удовичка,
Но будите срца јуначкога,
Не одајте друга ни једнога,
Не одајте ви јатаке наше
Код којих смо зиме зимовали,
Зимовали, благо остављали;
Не одајте крчмарице младе,
Код којих смо рујно вино пили,
Рујно вино пили у потаји.”

Које две особине хајдука Стари Вујадин истиче као најважније?

Обој **кружиће** испред тачних одговора.

- довитљивост   издржљивост   опрезност   скромност   оданост

18. Које **стилске** **фигуре** уочаваш у подвученом стиху из *Расејане њесме* Мирослава Антића?

Живим сто живота замишљен и тих
И сам себе некуд из даљине зовем
Да пожурим тамо и стигнем пре свих.
Ударе ми чвргу.
Подметну ми ногу.
Ја одмахнем само и смешкам се меко.
Јер сваког тренутка заистински могу
Да будем и овде и негде далеко.

Обој **кружиће** испред тачних одговора.

- оноματοпеја   епитет   персонификација   градација   хипербола

19. Прочитај песму *Божур* Милана Ракића, па одговори на захтев.

Како је лепа ова ноћ! Гле, свуда,
С тополе, раста, багрема и дуда,
У млазевима златокосим пада
Несуштаствена* месечина. Сада,

Над ливадама где трава мирише,
У расцветаним гранама, сврх њива
Које се црне после бујне кише,
Велика душа месечева снива.

Све мирно. Тајац. Ђути поље равно
Где некад паде за четама чета...
– Из многе крви изникнуо давно,
Црвен и плав, Косовом божур цвета...

*несушћасџвен – нестваран, безвремен, ванвремен

Обој **кружиће** испред одговарајућих тумачења песме *Божур*.

- Боје божура – црвена и плава – имају у стиховима симболичку вредност.
- Два временска плана песме остварена су љубавним и дескриптивним мотивима.
- Последњим катреном се уводе иронични тонови и мотив бесмисленог страдања.
- Дочаравањем атмосфере мира у природи одаје се почаст погинулим ратницима.
- Персонификованом сликом месеца приказује се храброст војничких чета.

Прочитај одломак из приповетке *Све ће њо народ њозлашћиии* Лазе Лазаревића, па одговори на захтев у **20. задатку**.

Капетан истрча напоље у свеже јутро. Једва је дисао. Неисказан страх владаше њиме. Он утрк дотрча до станичне лађе. [...]

– Да ниси ти, војничке, газда Благоје син?...

– Јесам, господин капетане! – рече војник, састављајући ногу и штаку, и дотакнувши се по војнички капе. Али га штака издаде и он се придржа за једну госпођу с кучетом и зембилком, која врисну и одскочи у страну.

– Ту ти је отац! Чекај да му кажем!

Како беше тек зора, и путници неодлучно стајаху на обали, то и нехотице сви обратише пажњу на ову сцену.

Капетан отрча напред у механу да пробуди Благоја. Свет се расклони у два реда, пуштајући инвалида; красног, једног момка, с мушким лицем и жалостивим осмејком око усана. Све беше у њега – и снага, и здравље, и лепота и опет – ничега не беше! Све личаше на разлупану скупочену порцеланску вазу.

Он пође полако напред. За њим пристаде капетаница с мајком и дететом, па онда остали свет, сви ћутећи као у неком свечаном спроводу.

У тај пар гологлав Благоје истрча из механе.

Капетан поскочи и дохвати га за руку:

– Стани! Он је тешко рањен! Здравно тешко!

– Како тешко? Ко то каже?... Ево, ево писма!... Његов друг Јоле...

Зварајући на све стране, он протрча поред инвалида и заустави се на крају публике:

– Па где је?

– Тата! – викну војник милостивно, окрећући се на једној нози и подупирући се штаком. – Тата! Та ево ме!

Благоје се као муња брзо окрете. Стаде пред сина. Гледа га, гледа – па онда тресну о земљу. [...]

Брзо га повратише и дигосе на ноге. Он се прво обрису од воде којом су га поливали, па онда загрли сина, али тако нагло као да се бојао да ће му побећи!

Дуго га не пусти. А и кад се одвоји, он га гледаше правце у очи, не смејући никако погледати доле где је некад нога била.

– Хвала богу, само кад си ти жив! Све ће опет добро бити. Ово – он руком напипа штаку – ово ће народ позлатити! Је ли тако, браћо? [...]

Тада су одвели Благоја и сина с поклонима на каруцама у варош. Људи добра срца чинили су им донекле поклоне, али све се на свету огугла. Све избледи: и одушевљење, и љубав, и дужност, и сажалење, и не можеш га више познати, као ни Топузова вранца који је некад добијао сваку трку, а сад окреће сухачу.

Капетан је опет озидео кућу на истоме месту у Књажевцу. Покрио је, истина, као што се каже, хартијом, али му је жена весела, и синчић здрав, и чупа га већ за бркове.

Благоје је још донекле говорио: „Све ће то народ позлатити!“ После је окренуо на: „Све ће то теби бог платити!“ Напослетку се пропије и ту скоро умре. А његов син прима издржавање из Инвалидског фонда и – проси! Можете му, ако хоћете, уделити.

Ово је мој прилог!

20. Обој **кружиће** испред уметничких одлика наведеног одломка из Лазаревићеве приповетке.

- У одломку се смењују хронолошко и ретроспективно приповедање како би се нагласила психолошка драма ликова.
- Један од стилских поступака којим се писац служи да опише физички изглед војника, Благојевог сина, јесте контраст.
- У наслову приповетке садржан је ауторов ироничан став о односу друштва према судбини војног инвалида.
- Промена реченице из наслова у *Све ће њо њеби бої њлајњињи!* на крају приповетке служи да истакне Благојеву побожност.
- Ауторови коментари су субјективни и служе томе да се догађаји прикажу из угла пристрасног посматрача.
- Благојеве утешне речи *све ће њо народ њозлајњињи* и *све ће њо њеби бої њлајњињи* постале су само неиспуњена обећања.

ПРАЗНА СТРАНА

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ
И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ПРИМЕРАК ЗА ШКОЛУ

ЗАЛЕПИТИ ИДЕНТИФИКАЦИОНУ
НАЛЕПНИЦУ

ЗАВРШНИ ИСПИТ НА КРАЈУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ТЕСТ
СРПСКИ ЈЕЗИК

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ОБРАЗАЦ

ИМЕ, ИМЕ ЈЕДНОГ РОДИТЕЉА/ДРУГОГ ЗАКОНСКОГ ЗАСТУПНИКА, ПРЕЗИМЕ УЧЕНИКА

ИДЕНТИФИКАЦИОНИ БРОЈ УЧЕНИКА

--	--	--	--	--	--	--	--

ОСНОВНА ШКОЛА _____

МЕСТО _____

ОПШТИНА _____

ПОТПИС ДЕЖУРНОГ НАСТАВНИКА _____